

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἰτησιαί: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰαννουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶνε ἰτησιαί — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

25 Σεπτεμβρίου 1877

Ἡ μετάφρασις τῆς ἐπομένης πραγματείας τοῦ διασημοῦ Γάλλου οικονομολόγου Bastiat, ἣν συγγραφεὺς τις δικαίως ἀπεκάλεσε «χρυσὴν κλεῖδα τῆς ἐπιστήμης», ἐγένετο ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίοις πρὸς διάδοσιν κοινωφελῶν γνώσεων Ἐταιρίας, Bibliothèque Franklin καλουμένης, δημοσιευθείσης 7ῃ ἐκδόσεως τοῦ πρώτου τούτου. Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΟΡΩΜΕΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. BASTIAT.]

PROPOSITION.

Ἐν τῇ οικονομικῇ σφαίρᾳ πράξις τις, ἕξις τις, νόμος ἢ διάταξις δὲν παράγουσιν ἐν μόνον ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ἀποτελεσμάτων σειράν. Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων μόνον τὸ πρῶτον εἶναι ἄμεσον, μόνον αὐτὸ ἐμφανίζεται συγχρόνως τῇ αἰτίᾳ, αὐτὸ εἶναι τὸ ὀρώμενον. Τὰ ἄλλα ἐκτυλίσσονται διαδοχικῶς, εἶναι τὰ μὴ ὀρώμενα. Εὐτύχημα ἂν προωρῶντο.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ δοκίμου καὶ μὴ δοκίμου οικονομολόγου εἶναι ὅτι ὁ μὲν δεύτερος περιορίζεται εἰς τὸ ὀρώμενον ἀποτέλεσμα, ἐν ᾧ ὁ πρῶτος καὶ τὸ ὀρώμενον βλέπει καὶ περὶ τῶν προορατέων σκέπτεται. Διαφορὰ ἔπειρας, διότι πάντοτε σχεδὸν συμβαίνει τὸ μὲν ἄμεσον νὰ ἦναι ὠφέλιμον, τὰ δὲ ἀκόλουθα ὀλέθρια, ἢ τάναντα κακία.

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι ὁ μὲν μὴ δοκίμος ἐπιδιώκει μικρὸν τι ἐνεστώδες ἀγαθὸν, μὴ προσέχων εἰς τὸ ἐπακολουθήσον μεγαλύτερον κακίον, ὁ δὲ ὄντως οικονομολόγος ἐπιδιώκει σπουδαῖον μέλλον ἀγαθὸν, ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ ἐνεστώτος ἀσημάντου κακοῦ.

Ἄλλως τε τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει ἐν τῇ ὑγειᾷ, ἐν τῇ ἠθικῇ καὶ ἐν ἄλλοις. Συχνάκις ὅσον ἡδύτεροι εἶναι οἱ πρῶτοι καρποὶ ἕξσεώς τινος, τόσον πικρότεροι εἶναι οἱ τελευταῖοι. Ἀπόδειξις ἡ ἀκολασία, ἡ ὀκνηρία, ἡ ἀσωτεία. Ὁ εἰς τὸ ὀρώμενον λοιπὸν προσηλούμενος καὶ μὴ μαθὼν νὰ διακρίνῃ τὸ μὴ ὀρώμενον ἐγκαταλιμπάνεται εἰς ὀλεθρίας ἕξεις οὐ μόνον ἐκ κλίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ προλογισμοῦ.

Οὗτος εἶναι ὁ μοιραῖος θλιβερὸς κύκλος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀμαθῆς ἐκ κοιτίδος οὐσα κινεῖται εἰς τὰς ἐαυτῆς πράξεις ὑπὸ τῶν ἀμέσων ἀποτελεσμάτων, τῶν μόνων ἐν τῇ νηπιότητι ὄρατων. Διὰ μακροῦ χρόνου μανθάνει τὰ λοιπὰ.

1. Γεννηθέντος τῷ 1801 καὶ ἀποβιώσαντος τῷ 1850.

Δύο, κατὰ πολλὰ διάφοροι, διδάσκαλοι τὴν διδασκουσι τὸ μάθημα τοῦτο ἢ πείρα καὶ ἢ πρόβλεψις. Ἡ πείρα ὁδηγεῖ ἀποτελεσματικῶς, ἀλλὰ μετ' ἰταμότητος. Μὰς διδάσκει τὰ ἀποτελέσματα πράξεώς τινος, καθιστῶσα αὐτὰ ἡμῖν ἐμπαισθητά. Οὕτω, καιόμενοι ὑπὸ τοῦ πυρὸς μανθάνομεν ὅτι τὸ πῦρ καίει. Ἀντὶ τοῦ ἰταμοῦ τούτου διδασκάλου ἤθελον, εἰ δυνατόν, ἄλλον ἡπιώτερον, τὴν πρόβλεψιν. Διὸ θέλω ἐρευνήσαι τὰς συνεπείας οικονομικῶν τινῶν φαινομένων ἀντιτάσσω τοῖς ὀρώμενοις τὰ μὴ ὀρώμενα.

I. H ΣΥΝΤΡΟΦΕΙΑ ΨΕΛΟΙΣ.

Ὅσοι παρευρέθητε θεαταὶ τῆς τρομερῆς ὀργῆς τοῦ ἀγαθοῦ Εὐπόλιδος, ὅτε ὁ ἀνόητος υἱὸς του ἐπύνητριψεν ὄρακιον τινα ὑελον, βεβαίως παρετηρήσατε ὅτι ὄλοι, οἷονοι ἐκ συνθήματος, ἔδωσαν εἰς τὸν ἀδημονοῦντα πατέρα τὴν ὀμόφωνον ταύτην παρηγορίαν: «Κάθε κακὸν ἔχει καὶ τὸ καλὸν του. Τοιαῦτα περιστατικὰ εἶναι χρήσιμα εἰς τὴν βιομηχανίαν. Πῶς θὰ ζήσῃ ὁ κόσμος; Τί θὰ ἐγίνοντο οἱ ὑελοποιοί, ἂν δὲν ἐσυντρίβοντο αἱ ὑελοί;»

Ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ τῆς παρηγορίας περιέχεται θεωρία ὅλη, ἣν τινα ἀνάγκη νὰ συλλάβωμεν ἐν τῇ ἀπλουστάτῃ ταύτῃ περιπτώσει ὡς ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἐγκλημα, διότι αὐτὴ αὐτὴ κατὰ γράμμα διέπει δυστυχῶς τὰς πλείστας τῶν οικονομικῶν ἡμῶν διατάξεων.

Ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι ἀπαιτοῦνται ἕξ φράγκα εἰς ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας, ἂν τις εἶπῃ ὅτι ἕνεκα τοῦ περιστατικοῦ τῆς ὑέλου ἢ βιομηχανία αὐτῆς ἔλαβεν ἕξ φράγκα, ὅτι ἐκ τούτου ἢ βιομηχανία αὐτῆ ἔλαβεν ἐμφύχων ἀνάλογον τῶν ἕξ φράγκων, συμφωνῶν πληρέστατα ὅτι ὁ συλλογισμὸς εἶναι ὀρθός. Ὁ ὑελοποιὸς ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, ἀντικαθιστᾷ τὴν συντριφθεῖσαν ὑελον, λαμβάνει τὰ ἕξ φράγκα, τρίβει ἕξ εὐχαριστήσεως τὰς χεῖρας καὶ ἐσωτερικῶς συγχωρεῖ τὰ ψυχὰς τῶν ἀποθνεύοντων τοῦ ἀνόητου παιδίου. Ἴδου τὸ ὀρώμενον.

Ἄλλ' ἂν συμπεράνη, ὡς συχνάκις συμβαίνει, ὅτι εἶναι εὐτύχημα νὰ συντρίβωνται αἱ ὑελοί, διότι ἐκ τούτου κυκλοφορεῖ τὸ ἀργύριον καὶ ἐμψυχοῦται ἡ βιομηχανία, τότε ἀναγκάζομαι νὰ φωνάξω—«Στάσου! ἡ θεωρία σου ἀρκεῖται εἰς τὸ ὀρώμενον, μὴ προσέχουσα νὰ διακρίνῃ τὸ μὴ ὀρώμενον».